

Sygn. akt IV KK 102/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Piotr Mirek

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Jolanta Grabowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Małgorzaty Kozłowskiej

w sprawie **S. K.**

skazanego z art. 178a § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 11 września 2019 r.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości-Prokuratora Generalnego - na niekorzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w C.

z dnia 16 marca 2018 r., sygn. akt VII Ka (...)

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Z.

z dnia 18 grudnia 2017 r., sygn. akt II K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę oskarżonego S. K.
przekazuje Sądowi Okręgowemu w C. do ponownego
rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

S. K. został oskarżony o to, że w dniu 27 września 2010 r., o godz. 23.05 w miejscowości Ż., woj. (...), na drodze publicznej kierował samochodem m-ki L. nr rej. (...) w stanie nietrzeźwością, z wynikiem 0,46 mg alkoholu na decymetr sześcienny wydychanego powietrza w pierwszym badaniu, mając uprzednio orzeczony zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 60 miesięcy od dnia 13 stycznia 2009 r. do dnia 13 stycznia 2014 r. przez Sąd Rejonowy w Z. sygn. akt V1K (...), tj. o czyn z art. 178a § 1 i 4 k.k. (k. 39,41).

Sąd Rejonowy w Z. wyrokiem z dnia 18 grudnia 2017 r., sygn. akt II K (...):

1. uznał S. K. za winnego tego, że w dniu 27 września 2010 r., o godz. 23.05 w miejscowości Ż. woj. (...) na drodze publicznej kierował samochodem marki L. nr rej. (...) w stanie nietrzeźwości, z wynikiem 0,46 mg/dm³ alkoholu w wydychanym powietrzu w pierwszym badaniu, tj. czynu z art. 178a § 1 k.k. i wymierzył mu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności;
2. na podstawie art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres 2 lat tytułem próby;
3. na podstawie art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 42 § 2 k.k. orzekł wobec niego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 2 lat;
4. na zasadzie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił go od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych i obciążył nimi Skarb Państwa;
5. na zasadzie art. 29 ust. 1 ustawy – Prawo o adwokaturze zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. G. kwotę 826,56 złotych tytułem udzielonej obrony z urzędu w postępowaniu sądowym (k. 523, 535 - 536).

Od tego wyroku apelację złożyli: prokurator, obrońca oskarżonego i sam oskarżony.

Prokurator zaskarżył ten wyrok na niekorzyść S. K., zarzucając obrazę przepisu art. 178a § 4 k.k., polegającą na błędnym przyjęciu, iż oskarżony swoim zachowaniem wyczerpał wyłącznie normę określoną w art. 178a § 1 k.k., podczas gdy właściwym było wskazanie, iż działał w warunkach określonych w art. 178a § 1 i 4 k.k., podnosząc w uzasadnieniu apelacji, iż wyrokiem Sądu Rejonowego w Z. z dnia 5 stycznia 2009 r., sygn. akt VI K (...), został wobec S. K. orzeczony 5 - letni

zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym, który obowiązywał w dniu 27 września 2010 r., a więc w dacie popełnienia przez niego przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. (k. 545 - 547).

Sąd Okręgowy w C. wyrokiem z dnia 16 marca 2018 r., sygn. akt VII Ka (...), utrzymał w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Z. z dnia 18 grudnia 2017 r., sygn. akt II K (...) (k. 564, 570 - 572).

Odnosząc się do zarzutu apelacji prokuratora. Sąd Okręgowy w C. podniósł jedynie, że zasadnie Sąd *meriti* uznał oskarżonego za winnego popełnienia czynu z art. 178a § 1 k.k., bowiem poprzednie skazanie za czyn z art. 178a § 1 k.k. uległo zatarciu. Ponadto Sąd ten podkreślił, iż zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie poglądem fakt zatarcia z mocy prawa wcześniejszego prawomocnego skazania za przestępstwo określone w art. 178a § 1 k.k. lub wymienione w art. 178a § 4 k.k., zaistniały w dacie wyrokowania co do popełnienia czynu określonego w art. 178a § 1 k.k., uniemożliwia przyjęcie odpowiedzialności sprawcy na podstawie art. 178a § 4 k.k., także wtedy, gdy do popełnienia tego czynu doszło przed upływem okresu niezbędnego do zatarcia wcześniejszego skazania.

Od powyższego wyroku Sądu Okręgowego w C. kasację na niekorzyść S. K. złożył Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny. **Zarzucił** rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegające na zaniechaniu dokonania przez Sąd II instancji prawidłowej oraz wszechstronnej kontroli odwoławczej i nienależytym rozważeniu i ustosunkowaniu się w uzasadnieniu orzeczenia do zarzutu podniesionego w apelacji prokuratora oraz wspierającej do argumentacji, w następstwie czego doszło do rażącego naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 178a § 4 k.k. i utrzymania w mocy wyroku Sądu *meriti* opartego na błędnym poglądzie, iż przypisanie oskarżonemu popełnienia przestępstwa kwalifikowanego z tego artykułu Kodeksu karnego jest niemożliwe, albowiem w dacie wyrokowania nie był on osobą prawomocnie skazaną za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości, gdyż wcześniejsze skazanie S. K. wyrokiem Sądu Rejonowego w Z. z dnia 5 stycznia 2009 r., w sprawie o sygn. akt VI K (...), uległo zatarciu z mocy prawa, z pominięciem orzeczonego tymże wyrokiem 5 – letniego zakazu prowadzenia

pojazdów mechanicznych, który obowiązywał w dniu 27 września 2010 r., a więc w dacie popełnienia przez S. K. przestępstwa z art. 178a § 1 k.k., **wniósł** o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w C. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja zasługuje na uwzględnienie.

Rację ma Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny gdy podnosi, że zaskarżony wyrok został wydany z rażącym naruszeniem przepisów prawa wskazanych w zarzucie kasacji.

Z treści przepisu art. 178a § 4 k.k. jasno wynika, że warunkiem surowszej odpowiedzialności karnej sprawcy prowadzącego pojazd w stanie nietrzeźwości jest ustalenie, że był on wcześniej prawomocnie skazany za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo za przestępstwo określone w art. 173 k.k., art. 174 k.k., art. 177 k.k. lub art. 355 § 2 k.k. popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo dopuścił się czynu określonego w § 1 art. 178a k.k. w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo. W istocie fakt zatarcia z mocy prawa wcześniejszego prawomocnego skazania za przestępstwo określone w art. 178a § 1 k.k. lub wymienione w art. 178a § 4 k.k., zaistniały w dacie wyrokowania, co do popełnienia czynu określonego w art. 178a § 1 k.k., uniemożliwia przyjęcie odpowiedzialności sprawcy na podstawie art. 178a § 4 k.k. także wtedy, gdy do popełnienia tego czynu doszło przed upływem okresu niezbędnego do zatarcia wcześniejszego skazania. Nie stanowi natomiast przeszkody do przyjęcia odpowiedzialności na podstawie art. 178a § 4 k.k. zatarcie, w dacie wyrokowania, skazania za przestępstwo, którego częścią było orzeczenie zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, jeżeli będący przedmiotem osądu czyn określony w art. 178a § 1 k.k. został popełniony w okresie obowiązywania tego zakazu (por. też wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 grudnia 2014 r., sygn. akt III KK 381/14, LEX nr 1621350, z dnia 21 marca 2018 r., sygn. akt III KK 36/18, LEX nr 2473767).

Poza sporem jest, iż S. K. został oskarżony o czyn zakwalifikowany z art.

178a § 4 k.k. z uwagi na prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych orzeczonego wyrokiem Sądu Rejonowego w Z. z dnia 5 stycznia 2009 r. w sprawie o sygn. akt VI K (...). Okoliczność, że skazanie przedmiotowym wyrokiem uległo zatarciu pozostaje zatem bez znaczenia dla odpowiedzialności karnej oskarżonego i nie stanowi przeszkody do przyjęcia w kwalifikacji prawnej czynu przepisu art. 178a § 4 k.k. Ustawodawca posługując się sformułowaniem „dopuścił się czynu określonego w § 1 art. 178a k.k. w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo” - wprost wskazał, że okoliczność ta podlega ocenie na chwilę popełnienia czynu. Istotne jest zatem, by zakaz orzeczony za przestępstwo obowiązywał w czasie popełnienia czynu, a więc w okresie od uprawomocnienia się wyroku orzekającego zakaz do czasu wykonania zakazu (por. Ryszard A. Stefański, Komentarz do Kodeksu Karnego, LEX).

Z akt sprawy wynika, że Sąd II instancji rozpoznając apelację prokuratora, rozważył zarzut apelacji, w zakresie przesłanki zatarcia uprzedniego skazania oskarżonego w dacie wyrokowania, co wykluczyło możliwość przypisania S. K. czynu z art. 178a § 4 k.k. Nie odniósł się natomiast do przesłanki popełnienia czynu z § 1 art. 178a k.k. w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo. Tymczasem, jak już powyżej podniesiono, zatarcie skazania w dacie wyrokowania nie stanowi przeszkody do przyjęcia kwalifikacji prawnej z art. 178a § 4 k.k. w przypadku popełnienia przez sprawcę nowego czynu w okresie zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za wcześniejsze przestępstwo.

W niniejszej sprawie, zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych został orzeczony wobec S. K. wyrokiem Sądu Rejonowego w Z. z dnia 5 stycznia 2009 r., sygn. akt VI K (...), w związku ze skazaniem za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k. w zb. z art 244 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. Zakaz ten orzeczono na okres 5 lat i obowiązywał w okresie od dnia 13 stycznia 2009 r. (data uprawomocnienia się orzeczenia k – 5v) do dnia 13 stycznia 2014 r. Nie ulega zatem wątpliwości, że czyn oskarżonego S. K. będący przedmiotem niniejszego

postępowania, a polegający na prowadzeniu pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości w dniu 27 września 2010 r., miał miejsce w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego powyższym wyrokiem Sądu Rejonowego w Z.. S. K. swoim zachowaniem wyczerpał zatem znamiona przestępstwa z art. 178a § 4 k.k., pomimo tego, że skazanie, w związku z którym orzeczony został zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych, uległo zatarciu z mocy prawa.

Opisane rażące uchybienie miało istotny wpływ na treść orzeczenia bowiem w jego rezultacie doszło do wadliwej kwalifikacji przypisanego czynu, co w sposób istotny wpłynęło na sytuację prawną S. K. w zakresie wymiaru kary i środka karnego. Błąd ten, popełniony pierwotnie przez Sąd Rejonowy w Z., został powielony przez Sąd Okręgowy w C..

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy z mocy art. 537 § 2 k.p.k. orzekł jak w wyroku.